

# Jyväskylän kulttuurisuunnitelma

Hyväksytty kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa  
29.11.2017

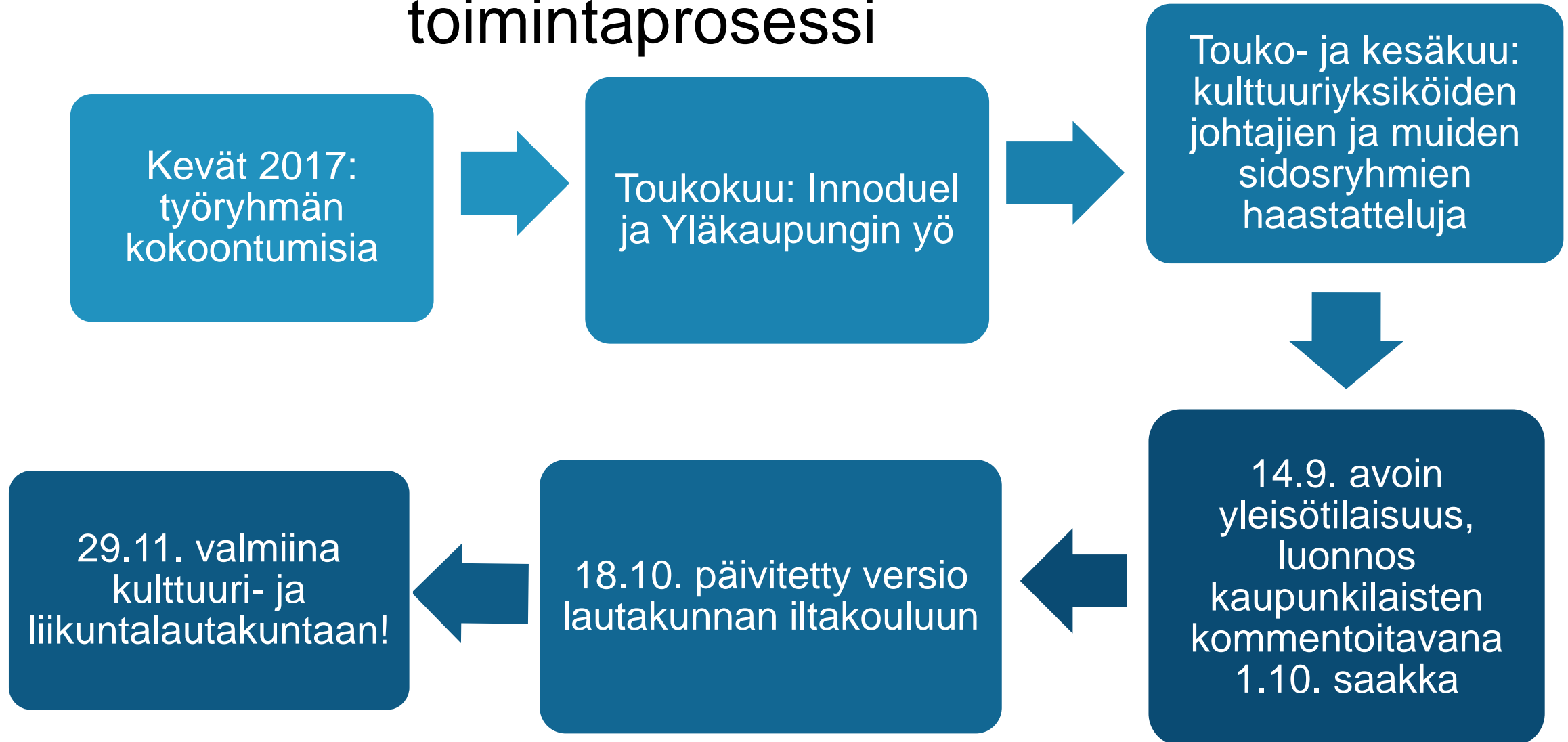
JYVÄSKYLÄ

# Kulttuurisuunnitelman työryhmä

- Taustalla on Jyväskylän kaupungin kulttuuritoimijoista koostuva työryhmä: palvelujohtaja Ari Karimäki, Jyväskylä Sinfonian intendentti Emma Anttila, museotoimenjohtaja Heli-Maija Voutilainen, teatterinjohtaja Hilikka Hyttinen, kulttuuri- ja kehittämispäällikkö (vs.) Marita Kajander, kirjastotoimenjohtaja Seija Laitinen-Kuisma, kansalaisopiston rehtori Sini Louhivuori ja viestintäpäällikkö Antti Laukkarinen.
- Lisäksi kulttuuri- ja kehittämispäällikkö Mari Aholainen oli mukana ennen opintovapaalle jäämistään.
- Kulttuurisuunnitelmaa on koostanut kulttuuripalveluiden harjoittelija, kulttuuripolitiikan opiskelija Heidi Jäntti.



# Kulttuurisuunnitelman toimintaprosessi



# Kaupunkilaisten osallistuminen prosessiin

- Ensimmäisessä vaiheessa kaupunkilaiset osallistuivat suunnitelman tekemiseen vastaamalla Innoduel-työkalulla tehtyyn kyselyyn 20.–28.5.
- Innoduelilla saatiin kehittämisideoita kaupungin kulttuuritoimintojen suunnitteluun sekä perspektiiviä siihen, mitä Jyväskylän kulttuurikentän tulevaisuudessa nähtiin tärkeänä.
  - Tuloksista löytyy kooste *Innoduel-kyselyn satoa* kulttuuripalveluiden sivuilta>kulttuurisuunnitelma>kaupunkilaisten osallistuminen.
- Kulttuurisuunnitelman luonnos julkaistiin 11.9. kulttuuripalveluiden sivuilla.
- Kaupunkilaisille järjestettiin avoin yleisötilaisuus luonnoksen kommentointiin 14.9. kaupunginkirjaston Minnansalissa.
- Yleisötilaisuuden jälkeen luonnokseen sai jättää sähköisesti kommentteja otakanta.fi - verkkopalvelussa 1.10. saakka. Kulttuuripalvelujen nettisivuilta löytyi myös linkki kommentointiin.
- Kommentointipyyntöjä lähetettiin keskitetysti myös eri kulttuurialan toimijaryhmille Jyväskylässä.

# Kulttuurisuunnitelma

# Jyväskylän kulttuurisuunnitelma

- Helposti päivittyvä, tiivis suunnitelma, jossa on selkeät suuntaviivat ja tavoitteet **kulttuurikaupunki Jyväskylälle** tuleville vuosille.
- Toimii pohjana päätöksenteolle kaupungin kulttuuritoiminnassa, mutta myös innoittajana muille Jyväskylän kulttuurisektorin toimijoille (mm. kulttuuriyhdistyksille, -järjestöille ja -verkostoille sekä kulttuurialan yrittäjille).
- Rakentaa kaupungin yhteistä kulttuurivisiota tiivistämällä toimijoiden keskinäistä **yhteistyötä** sekä esittämällä **4 strategista tulevaisuuden pääkehittämiskohdetta**, joiden avulla Jyväskylän kulttuurielämä pysyy elinvoimaisena ja vireänä.
- Suunnitelma linkittyy Jyväskylän kaupunkistrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan. Myös valmisteilla oleva Jyväskylän keskustavisio on tärkeä kulttuurin edistämisen kannalta.
- Kulttuurisuunnitelma toimii perustana yksityiskohtaisemmalle toiminnan suunnittelulle.



# Visio kulttuurikaupungista

- Taide, kulttuuri ja kulttuuriperintö toimivat kaupunkilaisten arjessa **oppimisen, kasvun, sivistyksen ja hyvinvoinnin lähteinä.**
- Jyväskylän moni-ilmeisessä kulttuurielämässä vireä ja jatkuvasti uusiutuva ruohonjuuritason kulttuuritoiminta resonoi arjessa kulttuurilaitosten kanssa.
- Jyväskylä on nykyistä vahvempi kulttuurikaupunki, joka houkuttelee kulttuuriystävällisenä ja taiteellisesti korkeatasoisena kaupunkina.
- Kulttuuri ja kulttuuriympäristö ovat tärkeitä **kaupungin imagon ja kehittämisen kannalta.**
  - Kulttuuripalvelut ja kulttuuriympäristö vahvistavat merkittävästi Jyväskylän elinvoimaa ja näkyvät paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Tulevaisuuden isojen muutosten, kuten sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen, vuoksi kulttuuripalveluiden merkitys kaupungin toiminnassa ja sen vetovoimassa kasvaa.



# Kulttuurikaupunki Jyväskylälle on tärkeää

- **Rohkeus:** Jyväskylässä on uskallusta, rohkeutta ja avoimuutta olla edelläkävijöitä ja kokeilla uusia avauksia kulttuurin saralla. Ennakkoluulottomilla ratkaisuilla häivytetään raja-aitoja ison ja pienen mittakaavan kulttuurin välillä.
- **Hyvinvointi:** Kulttuurikaupunki Jyväskylä on toimija, joka edesauttaa asukkaidensa hyvinvoinnin rakentumista kulttuurin ja taiteen keinoin.
- **Yhteistyö:** Eri kulttuuritoimijoilla on omat vahvat osaamisalueensa, mutta yhdessä on mahdollista saada aikaan enemmän. Yhteisillä suuntaviivoilla ja lisäarvoa tuovalla yhteistyöllä haetaan synergiaa ja vaikuttavuutta, joka tuottaa uusia ja idearikkaita kulttuurialan toimintamalleja ja -verkostoja Jyväskylään. Yhteistyö näkyy mm. laajentuvina yhteistyöavauksina, yhteisviestintänä ja -markkinointina, joilla kulttuurielämälle saadaan vahvempaa näkyvyyttä kaupungin sisällä ja sen ulkopuolella.





# Kulttuurikaupungin tulevaisuuden kulmakivet: 4 pääkehittämiskohdetta

# 4 pääkehittämiskohdetta

- 1) Palvelujen kohdentaminen
- 2) Kulttuuritoimijoiden tilat ja niiden toiminnallinen kehittäminen
- 3) Elinkeinopolitiikka
- 4) Kulttuuri ammattina



# 1) Palvelujen kohdentaminen

# Palvelujen kohdentaminen

- Kaupungin kulttuuriyksiköt tiivistävät yhteistyötään palveluiden tuottajina ja jatkossa **panostetaan ja profiloidaan aiempaa enemmän toimintaa kolmelle seuraavalle kohderyhmälle:**
  - 1) Kulttuuripalveluja vähän käyttävät: houkutellaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita kulttuurin pariin mm. [Kipinä-edun](#) ja [kulttuuriluotsauksen](#) kautta. Tällä tavoin lisätään osallisuutta, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta kulttuuripalvelujen parissa sekä tuetaan hyvinvointia kulttuurin keinoin.
  - 2) Aktiiviset taiteen ja kulttuurin kuluttajat: tarjotaan laajemmin tietoa sekä syventäviä kokemuksia ja erilaisia osallistumismahdollisuuksia niin yleisötyön kuin omaehtoisen kulttuuriaktiivisuuden kentällä. Innokkaat kulttuurin harrastajat ja vapaaehtoiset nähdään yhteisöllisyyden luojina ja positiivisena resurssina.
  - 3) Lapset ja nuoret: kulttuuri tuodaan sen tekemisen ja siitä nauttimisen kautta osaksi jokaisen peruskoululaisen lapsen ja nuoren arkea. Kulttuuriopetussuunnitelma Kompassin avulla lasten ja nuorten kulttuurin saavutettavuutta parannetaan koko Jyväskylän alueella. Kompassilla tarjotaan ajankohtaisia kulttuurimuotoja useiden eri toimijoiden yhteistyöllä.



## 2) Kulttuuritoimijoiden tilat ja niiden toiminnallinen kehittäminen

# Linjoja tilakysymysten ratkaisemisessa

- Tila-asioiden kehittämisessä huomioidaan useita kohderyhmiä ja toimintoja: mm. kaupunkilaiset, erilaiset asiakasryhmät sekä tapahtumapalvelut.
- Konkreettiset tilaratkaisut pohjaavat **toiminnallisiin tarpeisiin**. Toisaalta kulttuurilaitosten toimintaa voidaan parhaiten kehittää ajanmukaisissa ja toimivissa tiloissa.
- Tilakysymyksissä yhtenä tärkeänä kokonaistavoitteena on **kaupunkikeskustan elävöittäminen ja kehittäminen kulttuurin keinoin**. Kaupunkitilaa myös estetisoidaan ja virkistetään tarjoamalla jatkossa lisää paikkoja ja toimintamahdollisuuksia katutaiteelle.
- Tilojen kehittämisessä löydetään toimijat, jotka voisivat tulevaisuudessa tehdä syvempää **yhteistyötä ja toimia saman katon alla**.



# Periaatteita tilojen kehittämisessä

- Tiloissa tarjotaan **elämyksellisiä ja kokemuksellisia kulttuuripalveluita**, jotka vaikuttavat positiivisesti kaupunkilaisten arjen hyvinvointiin ja elämänlaatuun.
- Kulttuurialan 3. sektorin toimijoita (järjestöt, yhdistykset & yhteisöt) huomioidaan tarjoamalla heille mahdollisuuksien mukaan toimintaan sopivia tiloja.
- Kulttuurin tilakysymyksissä jatketaan Kankaan alueella hyväksi havaittujen toimintamallien hyödyntämistä kannattamalla mm. **taiteen ja kulttuurin prosenttiperiaatetta** – osa rakennushankkeiden määrärahasta suunnataan taide- ja kulttuurisisältöihin.
- Kulttuuriympäristöarvojen huomioiminen nähdään tärkeänä osana laajempaa tilakokonaisuutta.



# Tilojen tulevaisuus toiminnallisesti

- Tilat ovat kaupunkilaisille **avoimia, esteettömiä** ja sijaitsevat helposti saavutettavissa paikoissa. Ne ovat houkuttelevia, **yhteisöllisiä "olohuoneita"** ja **kohtauspaikkoja** opiskella, viettää aikaa ja harrastaa joko yksin, perheen tai ystävien kanssa.
- Tilojen avoimuutta tuetaan mahdollisimman **laajoilla aukioloajoilla** ja **tarjoamalla myös paljon pääsymaksutonta koettavaa.**
- Tilat ovat **monikäyttöisiä**, helposti muunneltavia ja kannustavat rajoja ylittäviin kokeiluihin sekä yhteistyöhön eri toimijoiden välillä.
- Osassa kulttuurilaitoksia digitaalisuus vähentää kokoelmien säilyttämistarvetta, mutta yleisötyön ja yleisölähtöisen tapahtumatuotannon määrä lisääntyy – kulttuuripalveluiden yhteyteen syntyy kaupunkilaisille sekä erilaisille toimijoille **tiloja järjestää omaehtoista toimintaa ja erilaisia tapahtumia.**
- Toiminta laajenee nykyisten kulttuurilaitosten tilojen ulkopuolelle, myös kaupunkikeskustaa pidemmälle. **Lähikulttuuria** vahvistetaan paikkasidonnaisuutta rikkovalla pop up -toiminnalla ja **digitaalisuuteen panostamalla**: striimattuja konsertteja, yleisöluentoja ja esityksiä tarjotaan jatkossa enemmän. Lähikirjastojen ja kirjastoautoverkon kattavuutta hyödynnetään lähikulttuurin tarjoamisessa.



# Kulttuuritoiminnan tilojen kehittäminen – alustavaa pohdintaa

- **Ruusupuisto:** Keski-Suomen museo ja Alvar Aalto -museo muodostavat yhteisen, tiiviin Ruusupuiston museokeskittymän museoiden välille rakennettavan nivelosan myötä. ”Aalto-informaatiokeskus” profiloituu kulttuuriympäristön ja arkkitehtuurin erityisosaajaksi.
- **Musiikkisali:** Jyväskylään rakennetaan kansainvälisesti ainutlaatuinen älykäs ja soiva sali, joka hyödyntää tieteellistä tutkimusta ja nykyteknologiaa.
- **Lyseokortteli:** Lähtökohtana on se, että Lyseon luokkatilarakenne sopii parhaiten opetustoimintaan. Esimerkiksi kansalaisopisto ja 3. sektorin kulttuuritoimijat voisivat olla mahdollisia vuokralaisia.
- **Kaupunginteatteri:** Teatterirakennusta kehitetään terasseineen ja lämpiöineen kaupunkilaisille avoimeksi tilaksi – ympäri viikon ja vuorokauden, jotta mahdollisimman moni pääsisi nauttimaan Aallon arkkitehtuurista ja teatterin keskeisestä sijainnista myös näytösten ulkopuolella.



# Kulttuuritoiminnan tilojen kehittäminen – alustavaa pohdintaa

- **Pääkirjasto sekä Jyväskylän taidemuseo ja Suomen käsityönmuseo:** Toimijat hyötyvät yhteisistä tiloista, joissa otetaan huomioon kasvava tarve avoimelle, kaupunkilaisille ilmaiselle oleskelutilalle sekä luento- ja ryhmätyötiloille, joissa voidaan järjestää tapahtumia ja vastata kasvaneen yleisötyön tarpeeseen.
- **Suomalainen musiikkikampus:** Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattiopiston (1.1.2018 alkaen Gradia) muodostama musiikkikoulutuksen ja -tutkimuksen osaamiskeskittymä tuottaa alueen väestölle kulttuurielämyksiä ja nostaa osaltaan Jyväskylän profiilia musiikkialalla. Rakennuksen laajennusosan hankesuunnitelma on käynnissä ja toteuduttuaan tuo lisää tilaa musiikinharrastajille ja -ammattilaisille.
- **Kankaan alue:** Kaikissa kulttuurin tilasuunnitelmissa otetaan huomioon Kankaan alueella tehdyt kulttuuria onnistuneesti edistäneet ratkaisut.
- **Hippos2020:** Alueelle syntyy kaikille kaupunkilaisille avoin liikuntapuisto, jonka hyvinvointia edistävä kokonaisuus täydennetään puistoon tulevilla kulttuuri- ja taidesisällöillä.
- **Villa Rana:** Kehittymässä yhdeksi 3. sektorin kulttuuritoimijoiden keskuksiksi.



# Kaupungin kulttuuritilojen investointien kokonaissuunnitelma

- Jatkon kannalta on tärkeää hahmottaa kaupungin kulttuuritilojen investointien kokonaisuus – tähän tehtävään palkataan kiinteistö-kehittämiseen ja rahoitukseen perehtynyt asiantuntija, joka lähtee **projektipäällikkönä vetämään kulttuuritilojen kehittämishanketta**.
- Projektipäällikön tärkeänä työparina on kaupungin kulttuuri- ja kehittämispäällikkö, jolla on tukenaan kulttuuritoimijoiden laaja verkosto.
- Kehittämistyö johtaa kokonaissuunnitelmaan, jossa nousevat esiin kulttuurisuunnitelman periaatteet.



# 3) Elinkeinopolitiikka

# Elinkeinpolitiikka

- **Kaupungilla on tärkeä rooli kulttuuritoimijoiden yritys yhteistyökanavien avaajana ja kulttuurimyönteisen yrityskulttuurin välittäjänä yritysten ja kulttuuritoimijoiden välillä.** Tarkoituksena on rakentaa foorumi, jossa kulttuuritoimijat kehittävät rohkeammin uutta yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa. Etenkin avauksia digitaalisuuden, pelillisyyden, viihteen ja matkailun suhteen selvitetään aktiivisesti talouselämän ja kulttuurin kesken.
- **Ruohonjuuritason kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksia tapahtumatuotannossa tuetaan ja helpotetaan.** Yläkaupungin yön kaltaiset ketterät ja helposti lähestyttävät pop up -tapahtumat tuovat kaupunkikulttuuriin elämää, väriä ja vierailijoita. Myös kaupunki kehittää tapahtumatuotannon tukeansa niin, että järjestäjien on aiempaa helpompi hoitaa mm. lupa-asiansa keskitetysti.
- **Alvar Aalto** on kulttuurimatkailun brändikärki: Jyväskylä Alvar Aalto -pääkaupunkina, Ruusupuiston museoiden päivittyminen kansainväliseksi Aalto-informaatiokeskukseksi, Aalto-kaupunkien verkoston muotoutuminen, Aalto-kohteiden Unescon maailmanperintökohteeksi esittäminen ja Aalto Symposiumin kehittyminen lisäävät Aallon näkyvyyttä jatkossa. Jyväskylä on maailman suurin Alvar Aalto -ulkoilmamuseo!

## 4) Kulttuuri ammattina

# Kulttuuri ammattina

- Jyväskylä profiloituu kaupunkina, jossa on edelleen **tasokas kulttuuri- ja taidealojen koulutus, paljon kulttuurialan ammattilaisia** sekä laajasti töitä heille. Kulttuurilaitoksilla on keskeinen rooli myös vapaan kentän taiteilijoiden työllistäjänä lisääntyvän yhteistyön kautta. Kaupunki on houkutteleva luovan alan yrittäjille, jotka tarvitsevat työvoimaa myös perinteisen kulttuuri- ja taidealan ulkopuolelta.
- Harjoittelupaikat ja opinnäytetyöprojektit tarjoavat nuorille ponnahduslaudan kulttuuriammatteihin. **Lisääntyvän oppilaitosyhteistyön** kautta nuoret pääsevät tutustumaan kaupungin kulttuuritoimijoihin.
  - **Kulttuurikaupungin yhteiskuntavastuuseen** kuuluu nuorten tietoisuuden kasvattaminen luovasta työstä ja tuotannosta.
- Jyväskylässä nähdään, että **ammattimaisesti ja harrastajavoimin tehty taide täydentävät toisiaan** ja siksi yhteistyötä tehdään 3. sektorin ja muiden vapaiden toimijoiden kanssa. Kaupungin kulttuuriyksiköt tarjoavat niin nuorille kuin vanhemmillekin taide- ja kulttuurialan harrastajille ja ammattilaisille paikkoja kehittää itseään. Samalla kulttuuriyksiköt saavat uusia ideoita omaan toimintaansa.

